

י"ג טבת ה'תש"פ 10.1.20

מגזין מס' 560

ערב שבת פרשת ויחי

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

החיים כסגנון

מותר להיות

תמליל בעיבוד קל מתוך שיעורי הרב כלב

"עוד חוזר הניגון..." הוא זמר צליליה הזכים של ההוויה התמימה שבשחר ימי ילדוטי הרכים...

"שזנחת לשוא..." גם בתוך רעש המולת קילקולי ההישרדות, תמיד נשאר ניגון עצמותי זה בשלימותו, ממתין הוא לי לפתיחת שער...

כמה שאפנה עורף לניגון 'עצם היותי', סוף סוף, מידי פעם בפעם, ללא שום התראה, לפתע מבצבץ הוא... חוזר להתנגן בטהרתו...!!!

זהו ענין ה'תשובה' (לשון שיבה): תמצית עבודת האדם הרוחנית היא תירגול וחיזוק סגולת התעוזה, היכולת להיחשף... בתהליך מודע של שיבתי והתאחדוטי המחודשת עם ה'ילד' שבי.

ומתאפשר המגע החי... מצד פקיחת העיניים ופתיחת האזניים - ללא כל בדל חשש או מאוימות - משום שבאמתחתו של ה'ילד' האחראי גם 'כלים' של 'בוגר'...

ועוד, ברוח 'ישראל סבא': על האדם להיות "כל ימיו בתשובה", לשוב לעצמיותו בבחינת 'מהלך'. הוא המוסיף בכל יום ויום בעבודתו זו מחיל אל חיל, באופן שעבודת 'היום' נעלית יותר (ועד לאין ערוך) לגבי עבודת יום האתמול.

לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי' קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 22:00 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com.

הכניסה לישוב חמד בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, בכניסה למושב נוסעים ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית – לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר. התכנסות כיבוד ושתייה קלה מ-20:45. לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144.

תולדות החסידות

שני תהליכים מסוכנים, בחיי יהדות מזרח אירופה, איימו למוטטה. מחד - התנשאות לומדי התורה ותהליך התנכרותם וקפיאתם, ומאידך דעיכת פשוטי העם והתרחקותם מהיהדות. תנועת החסידות הביאה למהפך שנמשך ומתרחב עד עצם היום הזה.

האנשים הפשוטים, מצידם, קיבלו יחס זה כצודק והגון לגמרי. הם ידעו על בורותם ואף הצטערו עליה בכל לבם. באופן טבעי חשו הדרת כבוד עצומה כלפי לומדי התורה והרגישו את עצמם לציידם כאנשים שפלים וחסרי כל ערך.

מצב זה חילק את העם היהודי לשני חלקים מנוכרים זה לזה. התהום המפרידה ביניהם הלכה והעמיקה עם השנים, ובתקופת הבעש"ט הגיעו הדברים לידי כך, שעצם עובדת יהדותם של האנשים הפשוטים החלה לעמוד בספק. הם התרועעו יותר ויותר עם הגויים שמסביבם. הם החלו לחוש יותר ויותר שהם קרובים יותר אל אורחות חייהם של הגויים מאשר אל המעמד המתנשא של לומדי התורה.

אך לאמתו של דבר, גם בקרב לומדי התורה היה המצב בלתי שפיר כלל. במשך שנות הגלות הארוכות, בהעדר מנהיגות מרכזית מכוונת, השתבשו ערכי יסוד. רבים מלומדי התורה טבעו (תרתו משמע) בים התורה, תוך איבוד המשמעויות הפנימיות של היהדות. האמונה הטהורה, שמחה של מצוה, אהבת ישראל ועוד. התפילה היתה לגוף חסר נשמה, קיום המצוה, גם אם היה דקדקני, היה לטורח, מבלי אהבה ושמחה. אפילו לימוד התורה, מרכז חייהם של אותם אנשים, חסר היה את חום נשמת היהדות.

ניתן לסכם ולומר, כי היהדות בכללותה עמדה בתהליך של התפוררות והידרדרות, אשר התנהל בשני כיוונים: מחד התנשאות של לומדי התורה ותהליך

התקופה שבה צמחה החסידות היתה תקופה קשה מאד לעם היהודי, קשה מבחינה פיזית אך גם קשה מאד מן הבחינה הרוחנית. מבחינה פיזית - היתה זו התקופה שלאחר גזירות ת"ח ות"ט הידועות, תקופת הצרות הקשות והאכזבות המרות ממשיחי השקר למיניהם. העם היהודי היה מדוכא מאד וחיפש באופן אנוש תקווה אמיתית, תקווה שלא תכזב.

מבחינה רוחנית היתה קיימת בעם חלוקה קוטבית בלתי ניתנת לגישור. מצד אחד עמדו לומדי התורה וחכמי הדור ומן הצד השני עמדו המוני יהודים שבורותם היתה מדהימה.

פער תהומי בין לומדי תורה לפשוטי העם

הפער בין שתי שכבות אלה היה כמעט בלתי מוגבל. גדולתם של לומדי התורה, מצד אחד, היתה עצומה. התמדה בלימוד במשך 18 16 שעות ביממה נחשבה כחזיון רגיל ונפרץ וצעירים רבים יכלו לצטט בעל פה מסכתות רבות מן התלמוד וספרים רבים נוספים. מול גדלות ענקית זו של לומדי התורה היתה גם בורותם של האנשים הפשוטים מדהימה ומפליאה בעוצמתה. רבים מאנשים אלה היו פשוט אנאלפבתיים ובקושי ידעו למלמל כמה מילות תפילה. חלק לא קטן מהם אף לא ידע ולא הכיר את היסודות הפשוטים ביותר של היהדות. מצב זה פער תהום עמוקה בין לומדי התורה לבין האנשים הפשוטים. יודעי הספר פשוט לא הכירו בקיומם של האנשים הפשוטים. הם זלזלו בהם והתייחסו אליהם, למרבה הצער, ממש כאל פסולת אדם.

גם במישור השני, שבו עסקו גדולי החסידות בתקופה הראשונה, גיבוש החיים החברתיים והכלכליים של פשוטי העם היהודים, קבילה בדורנו מימד חסר תקדים. כולנו עדים למפעלי הצדקה של היהדות הנאמנה, מעניקים עזרה לכל נצרך, בלא הבדלי מעמדות והשתייכות חברתית קהילתית.

מתי יבוא המשיח?

הבעש"ט סיפר כי נכנס פעם להיכלו של משיח ושאל "אימתי קאתי מר" (= מתי יבוא אדוני). השיבו: "לכשיפוצו מעיינותיך חוצה". כלומר: לכשיפוצו מעיינות החסידות ותתפשט דרכה לא רק למחוזות החסידים, אלא "חוצה", אף למקומות שהם נמחוץ למחוזות החסידות.

תנועת חב"ד הינה הדומיננטית ביותר מבין חצרות החסידות, בפעילותה להפצת דרך החסידות ומשנתה לכל פינה בעולם. שליחיה הגיעו לכל פינה נידחת שיהודים נמצאים בה, כדי להפיח בה את גחלת היהדות ולהקים בה חיי יהדות תוססים. מוסדות קהילתיים, החל מבתי כנסת, גני ילדים, מוסדות חינוך ותורה ומפעלי עזרה וחסד יהודיים, הוקמו ע"י שליחי הרבי בכל מקום. בכך הושלם המהפך שחולל הבעש"ט הקדוש, וכולנו מצפים עתה להתגשמות הבטחתו של המשיח – שיבוא לאחר שיפוצו מעיינות החסידות.

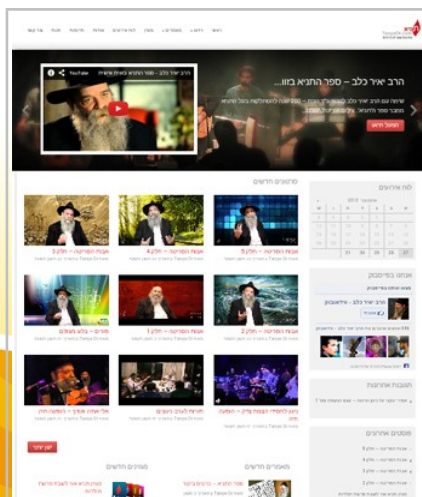
(מתוך אתר צעירי חב"ד <http://www.chabad.org.il>)

התנכרותם וקפיאתם, ומאיךך דעיכת פשוטי העם והתרחקותם מהיהדות.

מהפכת הבעל שם טוב

את המהפך הגדול בשני תהליכי ההרס הללו, חולל הבעש"ט בהקמתה של תנועת החסידות. הבעל שם טוב הדגיש, לכל לראש את מעלתו של כל יהודי בהיותו בעל נשמה מופלאה ובן לעם סגולה. ידענותו, ודרך קיומו את המצוות, הם יתרונות לוואי גם אם הם חשובים והכרחיים. בדרך זו שידרה החסידות אל שני המעמדות בעם. הפשוטים, משפרים, ללא הכר את הדימוי העצמי, ושואבים, בהבטה פנימית אמיתית זו, את תחושת השייכות ואת התקווה להתקדמות. לומדי התורה, שוב אינם יכולים להתנשא, שכן גם אם הם מצטיינים כידענים, הרי זה בבחינת ראשונים בין שווים.

מהפך זה של הבעש"ט, נמשך ומתרחב אף בעצם ימינו אלה. אלא שכיום אנו עדים להשלמת המהפך, בהצטרפות רוב הזרמים ביהדות הנאמנה לדרכו של הבעש"ט. חסידים ו'ליטאים', ספרדים ואשכנזים, עוסקים כיום בפעילות עניפה להפצת היהדות בכל מקום וזיכוי הרבים במצוות. אנו לא מוצאים כיום בתי כנסת נפרדים 'ללמדנים' מזה ול'פשוטי העם' מזה. הכל מעורבים יחד, מתפללים ביחד, לומדים ביחד, מקיימים מצוות ביחד – אהבת ישראל אמיתית!

התחדשני!

בואו לבקר
באתר המשודרג

www.tanyaor.com

הסיפור השבועי

השידוך הראוי

ימים חלפו. זמן רב אחרי אותו ביקור נזדמן רבה של סובוטיצה למקום שבו נכח גם ה'חתם סופר'. הגאון התעניין מה עלה בגורל המקווה שבחן. חיוך עלה על פני הרב. הוא סיפר ל'חתם סופר' בהתפעלות על יהודי מתושבי המקום, אדם מבוגר, שאחרי עזיבתו של ה'חתם סופר' את המקום ניגש אל הרב, והתעניין בדבר עלויות השיפוץ שעליו דיבר ה'חתם סופר'.

כששמע את הסכום הנקוב הביע נכונות לתרום את כולו. "אבל כל זה בתנאי", הוסיף ואמר, "ששמי לא יתפרסם בין הבריות". בתחילה ניסה הרב להניאו מהמעשה, בידעו שהכסף הוא בוודאי החסכונית שחסך לעת זיקנה. "הלוא ה'חתם סופר' קבע כי המקווה כשר", ניסה לשכנעו. ואולם האיש עמד על רצונו כי התיקון יתבצע בכספו. וכך היה. המקווה בא על תיקונו לשמחת הכול.

למשמע הדברים אורו עיניו של ה'חתם סופר'. הוא שיבח את האיש האלמוני על מעשה התרומה, והוסיף ואמר: "יהודי שעשה מעשה נאצל כל כך – הייתי מוכן לבוא עמו בקשרי השידוכין!".

עבר עוד פרק זמן, ושוב נפגשו הרב שו"ר וה'חתם סופר'. הפעם זה היה במעיינות המרפא שבעיר פיישטיאני. גם הפעם נסבה שיחתם על המקווה המשוּפֵץ, וה'חתם סופר' שב והביע את הערכתו המיוחדת לתרומתו של אותו יהודי אלמוני. גם הפעם חזר על הצהרתו כי יהיה מוכן להשתדך עם אדם שכזה.

הפעם בא הרב מוכן. "דעו נא", פנה אל ה'חתם סופר', "כי בנו של אותו יהודי לומד בישיבתכם, בפרשבורג. שמו אליהו בן ר' מנחם מנלי קורניצר. אין לי ספק שזה יהיה שידוך הולם בעבור בתכם גיטל שתחיה".

שאלה הלכתית גדולה התעוררה על כשרות המקווה בעיר סובוטיצה (סובוטישט) שבסרביה. השאלה החמורה איימה לפסול את כשרות המקווה, והקהילה היהודית היתה קטנה ודלה מכדי להשקיע את הכספים שהיו דרושים לתיקון התקלה.

פרנסי הקהל תלו את יהבם במרא דאתרא, רבי ישראל שו"ר, שכונה 'רבי ישראל הרואה', על היותו בעל רוח הקודש. ואולם הוא הבהיר להם שאין בכוחו להכריע בשאלה סבוכה זו, ויש להביאה לפתחו של אחד מגדולי פוסקי הדור, המסוגל ליטול על כתפיו את ההכרעה.

בני הקהילה פנו אל ה'חתם סופר' וביקשוהו לבוא לסובוטיצה, לחוות את דעתו באשר לתקלה במקווה. התרגשות רבה אפפה את הציבור למראה דמותו ההדורה של הגאון באה בשערי העיר. אחרי קבלת הפנים המכובדת ניגשו כולם לעניין שלשמו הוזעק ה'חתם סופר'.

בני הקהילה עקבו בעניין אחר תנועותיו. רגעים ארוכים התכופף והביט מקרוב במבנה המקווה. שולי בגדיו הוכתמו בבויץ, אך הגאון לא חס על כבודו, אלא אף נשכב מלוא קומתו ארצה, כדי להיטיב לבדוק את הפגמים שהעמידו את כשרות המקווה בספק.

"שמעו נא", פנה ה'חתם סופר' אל המרא דאתרא ואל נכבדי הציבור, וניער את הלכלוך שדבק בכפות ידיו. "לכתחילה, כדי שהמקווה יהיה מהודר בלי עוררין, היה ראוי לבצע בו תיקון מסוים. ואולם הדבר כרוך בשיפוץ מורכב, שיגרור הוצאות מרובות, וידה של קהילתכם הקטנה בוודאי איננה משגת לממן זאת. לכן אני פוסק שהמקווה כשר וראוי לשימוש כפי שהוא. יכולים אתם להשתמש בו בלב שקט".

התלמיד עדיין היה צעיר לימים, אולם ה'חתם סופר' חזה את עתידו כגדול בישראל, כפי שהוא מוסיף וכותב לחותנו: "מוכשר להיות מופלג בתורה בעזרת ה' יתברך, והוא ירא שמים ושוקד יומם ולילה על דלתי התורה". שמחת הנישואין התקיימה בל"ג בעומר תקצ"ב. לבני הזוג נולדו שישה בנים, שגדלו להיות תלמידי חכמים, והמשיכו את השושלת המפוארת של משפחת סופר. את זכותה בהעמדת דור ישרים מבורך זקף נכדה של הרבנית גיטל לזכות צניעותה המופלגה, עד שבצעירותה התפללה כי יוסר חינה מעליה. אביה ה'חתם סופר' בירכה על כך ואמר: "תזכי לבן מאיר עיני ישראל בתורתו וצדקתו". ואכן, זכתה הרבנית שבנה בכורה הוא רבי עקיבא קורניצר, שהיה גדול בישראל ומופת לרבים.

(על-פי 'הדרת מרים')

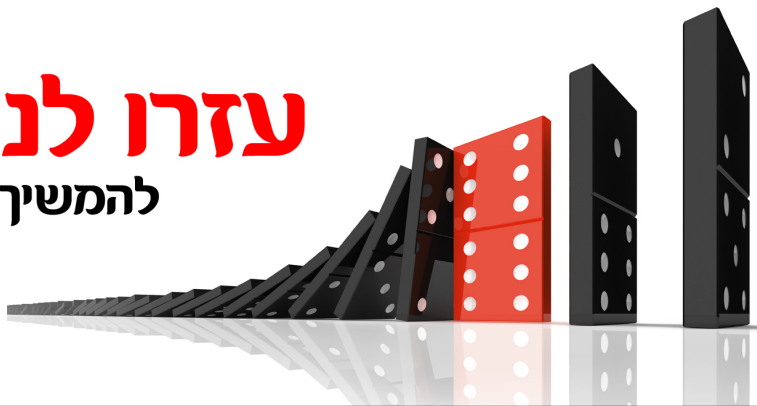
הבת, גיטל, הצטנעה ונחבאה אל הכלים, אך הכול ידעו כי היא אישיות מיוחדת במינה. צדקתה ומידותיה התרומיות יצרו לה ברבות השנים הילה השמורה לצדיקים וקדושים בלבד. אביה היה מונה אותה 'ילדתי הקדושה'. המפליגים בשבחה השוו את גדולתה לזו של אחיה, ה'כתב סופר', בכבודו ובעצמו.

בו במקום החל ה'חתם סופר' לקדם את הצעת הנכבדות הזאת. אכן, בתו גיטל כבר הגיעה לפרקה, וראוי לבחור לה חתן הראוי לה. באיגרת ששיגר מפישיטיאני אל חותנו, רבי עקיבא איגר, בח"י בתמוז תקצ"א, בישר ה'חתם סופר' על דבר השידוך שנרקם:

"ואבשר טוב וברכת מזל טוב, כי פה נגמר ונכתבו תנאים בתי הכלה גיטל תחיה עם אחד מתלמידי, הלומד בישיבתנו, שמו הבחור הר"ר אליהו בן נגיד אחד שמו הר"ר מנלי מק"ק סאבטיש, והוא יחיד לאביו ואמו הישישה".

(מתוך העלון השבועי שיחת השבוע)

עזרו לנו, להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

פחייקט העלאת ספר ה"תניא" לרשת היוטיוב כרוך בהוצאות גדולות, להפצת המעיינות ולמען זיכוי הרבים. עמותת "תניא" - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

”זאת התורה אדם” (במדבר יט' ד')

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב-’נגלה’) ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה-’נסתר’). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי ’נגלה’, ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת ויחי

דברי יעקב ליוסף לפני מותו

יעקב, מוקף במשפחתו הגדולה והמאוחדת, זוכה לשבע עשרה שנות חסד במצרים. הוא מתענג על הקרבה המחודשת לבנו היקר יוסף ולשני נכדיו שלא הכירם בקטנותם, מנשה ואפרים. בהגיעו לגיל 147 יודע יעקב כי יום מותו קרב ובא. הוא קורא ליוסף בנו כדי לצוותו על סדרי קבורתו. הוא יודע כי בהיות יוסף השליט במצרים, יהיה בידו לקיים את צוואתו ולהביאה לפועל.

יעקב משביע את יוסף שלא יקברוהו במצרים, כי אם במערת המכפלה לצידה של לאה, בסמוך לאבותיו – אדם וחווה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה. בהמשך הדברים מתנצל יעקב בפני יוסף על שלא קבר במערת המכפלה את אמו, היא אשתו האהובה, רחל. הוא רומז כי עשה זאת על פי ציווי עליון, שהרי רחל עתידה להתחנן במרום, לאחר חורבן בית המקדש הראשון, עבור בניה שעה שיעברו דרך מקום קבורתה בבית לחם בדרום גלילותם.

יעקב מברך את מנשה ואפרים

בהיוודע ליוסף כי יעקב נוטה למות, הוא ממהר להתייצב עם שני בניו למרגלות מיטת אביו. יעקב, שידע מכבר כי עתידים לצאת שני שבטים מאחד מבניו, מודיע עתה ליוסף כי הוא זה שיזכה לכך, ושני בניו, מנשה ואפרים, יכללו מעתה בין 12 שבטי ישראל.

יעקב מבקש לברך את שני נכדיו, ויוסף מגיש אותם אליו באופן שמנשה הבכור לימין יעקב ואפרים הצעיר

לשמאלו. יעקב משכל את ידיו, ומניח את ימינו על ראש אפרים (שלשמאלו) ואת שמאלו על ראש מנשה (שלימינו) ומברך אותם. יוסף, בחושיבו כי טעות היא הנובעת מראייתו הלקויה של אביו הזקן, ממהר לתקן את הנראה כטעות. אך יעקב בשלו, בהסבירו כי אף שמנשה הוא אכן הבכור וכי גם הוא ראוי לברכה, אך אפרים יגדל ממנו ועל כן ראוי הוא להתברך בימינו.

יעקב מברך את בניו

יעקב מזמן את בניו סביב מטתו על מנת לברכם טרם מותו. הוא משלב בדבריו התייחסות למהותו ותפקידו של כל אחד מבניו, עם דברי ברכה ונבואה אודות עתידו ועתיד צאצאיו. בתוך דבריו, הנאמרים בדרך כלל בלשון קצרה שרב בהם הרמוז על הגלוי, משלב יעקב גם דברי תוכחה.

ראובן – מצד היותו הבכור, היה ראוי לקבל את כתר הכהונה (שהוענק ללוי), אך בשל תכונות הכעס והפיזיות נמנעה ממנו זכות זו.

שמעון ולוי – בשל תכונתם הקשה המשותפת שבאה לביטוי בהריגת אנשי שכם ובמזימה להרוג את יוסף, יש להפרידם זה מזה. לוי יוצא ממניין 12 השבטים ובמקומו נכנס בן נוסף של יוסף.

יהודה – בשל תכונת מנהיגותו תצא ממנו משפחת מלכות דוד שבאחרית שושלתה ימלוך מלך המשיח.

זבולון – נחלתו תשכון לחוף הים וצאצאיו יעסקו

במסחר. ברווחיו יתמוך בבני שבט יששכר לומדי התורה. **יששכר** – תורתו תהיה אומנתו. צאצאיו יתמסרו ללימוד התורה ויהיו פוסקי ההלכה לכלל ישראל.

דן – יעקב מתנבא אודות גבורת מעשי שמשון השופט, נצר לשבט דן.

גד – בשמו מרומזים גדודי בניו שיצאו חלוצים במלחמות ישראל לכיבוש הארץ.

אשר – נחלתו תתברך בגידולי זיתים משובחים שיספקו שפע שמן זית זך לכל ישראל.

נפתלי – נחלתו בבקעת גינוסר המבורכת בפירות הממהרים להבשיל.

יוסף – יעקב מזכהו בדברי שבח מרובים, ובברכה מיוחדת הכוללת את ברכות ה' שקיבל הוא ובתסופת. דבריו מזכיר אביו את משטמת אחיו כלפיו, ואת הצלחת דרכו גם בהיותו בגלות מצרים.

בנימין – בברכתו מרומז כי בית המקדש יהיה בנחלתו ומצאצאיו יעמדו מנהיגים ומושיעים לישראל כשואל המלך וכמרדכי ואסתר.

פטירת יעקב

בדבריו חוזר יעקב ומזכיר את רצונו להקבר במערת המכפלה במחיצת אברהם ושרה, יצחק ורבקה ואשתו לאה הקבורים שם. בסיימו דברי צוואתו, מכנס יעקב את רגליו ו'נאסף אל עמיו'.

כבוד מלכים ליעקב

יוסף פורץ בבכי, נופל על פני אביו ונושק לו לפרידה. הוא מצוה על רופאי מצרים לחנוט את יעקב. במצרים מוכרזים שבעים ימי אבל.

לאחר בקשת אישור מיוחד מפרעה, יוצאים יוסף ואחיו בראש שיירת לוויה ענקית לקבורת יעקב בארץ כנען. השיירה, ובה עבדי ושרי פרעה, עושה דרכה אל מערת

המכפלה שבחברון מלווה בפרשים וכרכרות. רושם רב עושה שיירת העם הרב העולה ממצרים על תושבי ארץ כנען ומלכיה, ורבים מהם מצטרפים למסע הלוויה. בגורן האטד שבעבר הירדן נעצרת השיירה למספד ולשבעת ימי אבל, ובהגיעם לבסוף לחברון נקבר יעקב במערת המכפלה.

יד ההשגחה העליונה

עתה, לאחר הסתלקות אביהם, חוששים האחים שמא יבקש יוסף להנקם מהם על אשר עוללו לו. הם שולחים אליו שליחים ושמים בפיהם את דברי אביהם לפני מותו, לפיהם עליו לסלוח לאחיו. וכדי לעורר את רחמיו באים האחים לפני יוסף ונופלים לרגליו ומציעים עצמם להיות לו לעבדים.

יוסף הצדיק אינו יכול לראות את אחיו בכך. הוא פורץ בבכי ומבטיחם כי אין בדעתו כלל להרע להם, באשר גם אם מחשבתם במכירתו היתה להרע לו, מכל מקום הוא מצידו מקבל זאת באהבה – שהרי יד ההשגחה העליונה, מוסיף הוא, היא שגלגלה אותו למצרים על מנת שיהיה בידו להציל את משפחתו ואת העולם כולו מרעב. בסיום דבריו מרגיע יוסף את אחיו ומבטיחם כי ימשיך לעזור ולתמוך בהם כבעבר.

צוואת יוסף

יוסף זוכה לראות בחייו נכדים ונינים ונפטר בגיל 110 שנה. בצוואתו לפני מותו מנבא יוסף כי בוא יבוא יום הפקודה, בו יעלה הקב"ה את בני ישראל מארץ מצרים. הוא מבקש מאחיו ומשביעים להעביר לבניהם ולבני בניהם אחריהם את צוואתו כי בבוא העת, בצאתם ממצרים, יעלו את עצמותיו לקבורה בארץ ישראל. לאחר פטירתו נחנט יוסף וגופו ממתין בארון למשמרת עד גאולת ישראל ממצרים.

יוסף מזמין למצרים ונותן כח לצאת ממנה

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

למעלה מהבריאה

"אלה תולדות יעקב יוסף"

מעלה ייחודית זו באה לידי ביטוי במספר שמונה (שמיני עצרת). המספר שבע מסמל את גדרי הבריאה, כפי שנבראה על ידי הקב"ה בשבעה ימים, ואילו שמונה מייצג את האור האלוקי שלמעלה מגדרי הבריאה.

זוהי דרגתו הרוחנית של יוסף הצדיק – "צדיק יסוד עולם". הוא חי בתוך המולת העולם והיה משנה למלך מצרים, ובה בשעה עמד בדרגה רוחנית שלמעלה מגדרי העולם. ובעצם, דוקא משום שבמהותו העצמית היה למעלה מהעולם, לא פגמו טרדות העולם בדבקותו בקב"ה.

כח לברר

מכאן גם נובע הקשר המיוחד של יוסף לגלות מצרים ולגאולה ממנה. הירידה למצרים באה על ידי יוסף, שהזמין את אביו ואחיו לבוא למצרים, והוא גם נתן את הכוח לגאולה ממצרים, כפי שהוא מנבא לאחיו בפרשתנו: "ואלוקים פקוד יפקוד אתכם, והעלה אתכם מן הארץ הזאת".

מטרת הירידה למצרים היתה כדי להוציא משם "רכוש גדול"; כלומר, לברר את ניצוצות הקדושה הטמונים במצרים. כאשר סיימו בני ישראל את העבודה וביירו את הניצוצות האלוקיים הללו, באה הגאולה. כח זה, לרדת למצרים ועם זה שלא לשקוע בטומאתה, אלא להפך, לגאול ממעמקיה את הניצוצות האלוקיים – בא מיוסף הצדיק. לכן דוקא יוסף הוא שהבטיח את בשורת הגאולה, כי הוא הנותן לעם ישראל כח להשלים את עבודת הברורים, ועל ידי זה להביא את הגאולה.

יעקב אבינו, שפרשת השבוע מספרת על פטירתו, היה השלישי והאחרון באבות האומה. ממשיכו היה יוסף, שאף לו תפקיד מרכזי בבניינו של עם ישראל. יוסף אינו נמנה עם האבות, אולם עניינו היה להביא לעולם את מהותם של האבות. וכך מבואר הפסוק "אלה תולדות יעקב – יוסף"; כלומר, יוסף הוא המוציא ומגלה ("תולדות") את עניינו של יעקב.

בזוהר נאמר ששלושת האבות הם כנגד שלושת הרגלים: פסח כנגד אברהם (שנאמר בו "לושי ועשי עוגות"); שבועות כנגד יצחק (שבו נשמע קול השופר באילו של יצחק); וסוכות כנגד יעקב (שבו נאמר "ולמקנהו עשה סוכות"). הזוהר מוסיף, שחג שמיני עצרת הוא כנגד יוסף, כי כשם שעל יוסף נאמר "אלה תולדות יעקב יוסף", שהוא המשכו של יעקב, כך שמיני עצרת הוא המשכו של חג הסוכות.

כח מיוחד

ההשוואה הזאת של יוסף לשמיני עצרת יכולה להמחיש את עניינו של יוסף. שמיני עצרת כולל שני ניגודים – מצד אחד הוא חג לעצמו (ולכן מברכים בו 'שהחיינו'), ומצד שני הוא נקרא שמיני עצרת – המשך של חג הסוכות.

אף יוסף כך: מצד אחד הוא המשך של יעקב, כי כאמור, עניינו להוריד לעולם את דרגתו ואת בחינתו הרוחנית של יעקב; ועם זה יש בו מעלה ייחודית עצמאית. עצם העובדה שהוא מסוגל להביא לידי גילוי את מדרגתו של יעקב מעידה על כח מיוחד שיש ביוסף ועל מעלה מיוחדת שקיימת בו לעומת יעקב אביו.

(מתוך גליון שיחת השבוע,

על פי 'לקוטי שיחות' כרך ג')

סימנים של מלך

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

מעלה אישית של האדם עצמו.

"גור אריה יהודה, מטרף בני עלית"

ראובן, כבכור, הוא שלם בתכלית. הוא מנסה לפעול להצלת יוסף. הוא שב בתשובה גמורה על חטאו במשך שנים ארוכות. מבחינתו האישית – עבודתו שלימה. אבל בכל הקשור לזולת, בפועל לא הועיל לזולת. את יוסף לא הציל, ואדרבה, הוא גרם לו להיות מושלך לבור מלא נחשים ועקרבים. תשובתו היתה עניין שבינו לבין קונו, בלי קשר אל הזולת (אדרבה, אילו לא היה עסוק "בשקו ובתעניתו", אולי היתה נמנעת מכירת יוסף ונחסכת כל הירידה לגלות מצרים).

כשיעקב מברך את בניו לפני מותו, הוא מוכיח את ראובן בכורו על חטאו ונוטל ממנו את הכהונה ואת המלכות. את המלוכה הוא מעביר ליהודה, ומסביר זאת באומרו: "מטרף בני עלית".

מפרש רש"י, שהכוונה לשתי פעולותיו הטובות של יהודה: א) העצה שיעץ למכור את יוסף, שבכך מנע את הריגתו; ב) ההודאה ברבים על חטאו במעשה תמר, שבכך הציל אותה משריפה.

מה ההבדל

דבר זה מעורר תמיהה: הלוא אותן מעלות ממש, ואף יותר מהן, היו בראובן. בנוגע ליוסף אמר ראובן: "לא נכנו נפש"; ובעוד יהודה מכר את יוסף תמורת בצע כסף, חפץ ראובן לשחררו לחלוטין – "למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו!"

גם בתשובתו על חטאו נעלה ראובן מיהודה: יהודה נאלץ להודות בחטאו, כי לולא כן היה גורם להריגת תמר. לעומתו, ראובן, אף שבעצם לא נחשב חטאו לחטא ממשי, כי "תבע עלבון אמו", בכל זאת שב בתשובה כה עמוקה וכה ארוכה, עד שתשע שנים אחר כך, בעת מכירת יוסף, עדיין "עסוק היה בשקו ובתעניתו!"

התעלות אישית

מראובן נשללו המלוכה והכהונה, אך לא הבכורה, ובכך טמון ביאור העניין. יש הבדל מהותי בין המלוכה והכהונה לבין הבכורה: המלוכה והכהונה מתבטאות בעיקר בהתמסרות לאחרים. מלך – מנהל את ענייני המדינה; כהן – מברך את העם ומלמדו תורה. לעומתן, בכורה היא

לדאוג לזולת

לעומתו, יהודה, אף שעבודת התשובה העצמית שלו לא היתה כה עמוקה, הרי בפועל גרם להצלת הזולת: הוא שהציל את יוסף מן הבור ואת תמר מדין השריפה. התייצבותו במסירות נפש למען הזולת, הוכיחה שדוקא הוא ראוי למלוכה, שעניינה דאגה לזולת. לכן ניטלה המלוכה מראובן וניתנה ליהודה.

בדבר זה טמון לקח נצחי: אסור ליהודי להתרכז בשלימות עצמית בלבד. ההתעלמות מן הזולת עלולה לגרום ל"מכירתו" ולשורש כל הגלויות. יהודי חייב לעסוק באהבת ישראל, ש"זהו כל התורה כולה". ואז, אף אם הוא עצמו אינו עומד במדרגה כה נעלית, הרי בזכות עזרתו לאחרים, הוא קשור עם כל התורה כולה ומחיש את ביאת המשיח והגאולה האמיתית והשלימה.

(מעובד מתוך הספר "שלחן שבת",

על פי 'לקוטי שיחות' כרך ט"ו)

חסידות על הפרשה

ויחי

חומריות העולם והגוף. "יששכר חמור גרם" –
ההתעסקות בבירור וזיכוכ החומר גורמת ומביאה
לאדם שכר רב.

(צוואת הריב"ש' סי' ק' עמ' 34)

* * *

איתא (מובא) בספרים ש'חמור' ראשי תיבות חכם
מופלא ורב רבן.

אומר רבי לוי יצחק שניאורסון (אביו של הרבי
מליובאוויטש):

החמור, שמוכן תמיד לשאת משא כבד ואינו מתנגד
לזה כלל, מסמל שיא של שפלות והכנעה. כשאדם קונה
בנפשו את מידת הענווה והביטול הזאת – הוא זוכה
להצלחה מופלגה בלימוד התורה. כמאמר "ונפשי כעפר
לכל תהיה, (ועל ידי זה) פתח ליבי בתורתך".

(לקוטי לוי יצחק' לזוהר כרך א, עמ' רעז)

גילוי העצם דוחה ומבטל את הרע
יהודה אתה יודוך אחיך, ירך בעורף אויביך
(מט,ח)

יהודה – רומז להודאה וביטול הבאים מעצם הנפש.
"יהודה אתה" – רומז להתגלות בחינה זו (אתה –
משמעו לשון נוכח, גילוי).

"ירך בעורף אויביך" – בשעה שמתגלית בחינת עצם
הנפש, אזי אויביך – הרע שבך, מפנה אליך את עורפו
ובורח ומתבטל. לא כפי שהיה בשעת יציאת מצרים,
שבני ישראל ברחו מן הרע – "כי ברח העם" – והרע
נשאר בתוקפו, אלא שעל ידי התגלות עצם הנשמה הרע
נדחה ונתבטל לגמרי.

(המשך תעור"ב' כרך ב')

'חמור שעושה אור'
יששכר חמור גרם (מט,יד)

אמר הבעל שם טוב: יששכר – יש שכר רב. חמור –

באתר ביו-טיוב ובפייסבוק:
מגזין, שיעורים נגונים ובלוגים מצולמים,
שידורים חיים בימי חמישי.

WWW.TANYAOR.COM

עודה ראשונה לנפש

סדר התנ"ך

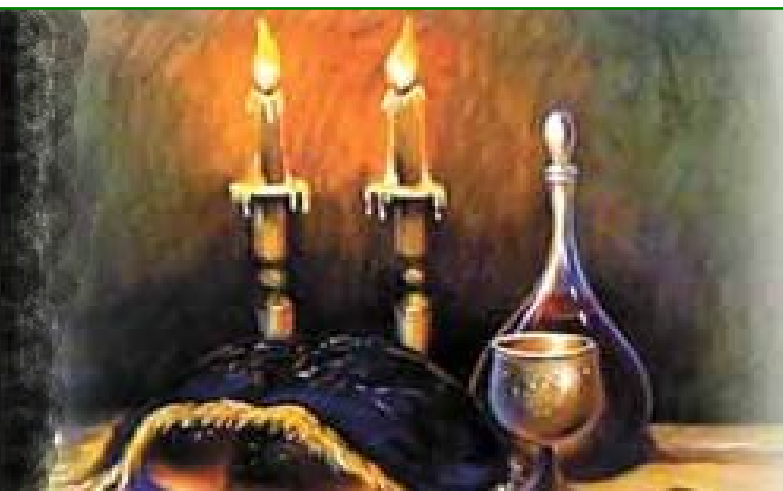
שבת שלום!!!

כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
ליקוט, רעיונות ועימוד: חי דמארי
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו
tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך
ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון חורף)
17:33	16:17	י-ם
17:34	16:31	ת"א
17:32	16:21	חיפה
17:36	16:25	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון